SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2020/1307,

18. september 2020,

mis käsitleb liidu ühtset meetmepaketti kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamiseks ning kiire ja investeerimissõbraliku juurdepääsu tagamiseks 5G raadiospektrile, et edendada majanduse COVID-19 kriisist taastumise toetamiseks ühenduvust liidus

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

(1) COVID-19 kriis on näidanud, et ühenduvus on liidu inimeste ja ettevõtete jaoks hädavajalik. Elektroonilise side võrgud, eriti väga suure läbilaskevõimega võrgud on mänginud kriisile reageerimises keskset rolli, tehes võimalikuks kaugtöö ja e-õppe, tervishoiuteenused, inimestevahelise suhtluse ja meelelahutuse. Ulatuslik gigabitiühenduvus toetab suurt läbilaskevõimet vajavat kasutamist sellistes valdkondades nagu tervishoid, haridus, transport, logistika ja meedia, mis võivad mängida tähtsat rolli Euroopa majanduse taastumises. Üldisemalt aitab püsi- ja traadita ühenduvus suurel määral pakkuda taskukohast ja kättesaadavat teenust ning saada üle digilõhest. See on oluline vahend, mille varal teavitada üldsust, aidata asjaomastel ametiasutustel takistada viiruse levikut ning võimaldada tervishoiuorganisatsioonidel andmeid vahetada ja kaugteenuseid osutada.

(2) Pandeemia on muutnud tulevaste aastate majanduslikke väljavaateid. Rohkem kui kunagi varem on vaja investeeringuid ja reforme, et tagada ühtsus ning majanduse tasakaalustatud, tulevikku suunatud ja kestlik taastumine. Investeeringud liidu ühistesse prioriteetidesse, ennekõike keskkonnahoiu-, digitaalvaldkonna ja sotsiaalpoliitikasse suurendavad tema vastupanuvõimet ning aitavad kaasa töökohtade loomisele ja kestlikule majanduskasvule, moderniseerides samal ajal liikmesriikide majandust. Liikmesriigid peaksid seega täielikult ära kasutama taaste ja vastupidavuse jaoks kavandatud rahastamisvahendi võimalusi, tagades avaliku sektori kulutuste tõhususe ja luues optimaalsed tingimused erainvesteeringuteks. Sel eesmärgil antakse käesolevas soovituses suuniseid liikmesriikidele, kes kavandavad parajasti oma ettepanekuid majanduse taastamise kohta ja vastupidavuskavu. Soovituses on antud näpunäiteid selle kohta, kuidas liikmesriigid saavad võtta lihtsaid ja tegelikkuses teostatavaid meetmeid, et eraldada raadiospektrit viienda põlvkonna (5G) võrkude jaoks investeerimissõbralikel tingimustel, ja kuidas nad saavad hõlbustada väga suure läbilaskevõimega püsi- ja traadita võrkude kasutuselevõttu, näiteks kõrvaldades tarbetud halduslikud takistused ja lihtsustades lubade andmise menetlusi.

(3) Selles sotsiaal-majanduslikus kontekstis tuleb välja töötada headele tavadele tuginev liidu ühine käsitus, teisiti öeldes meetmepakett. Eesmärk on luua stiimulid väga suure läbilaskevõimega võrkude, sealhulgas kiudoptiliste ja järgmise põlvkonna traadita võrkude kiireks kasutuselevõtuks. Selline käsitus toetaks praegu tekkivaid ja tulevasi digiprotsesse ja -rakendusi ning aitaks otseselt kaasa majanduskasvule ja töökohtade loomisele, mis on osa liidu majanduse taastumisest.

(4) Nõukogu 9. juuni 2020. aasta järeldustes Euroopa digituleviku kujundamise kohta ([1]) on toonitatud, et COVID-19 pandeemia on näidanud vajadust kiire ja kõikehõlmava ühenduvuse järele. Sellest olukorrast tulenevalt peavad liikmesriigid tihedas koostöös komisjoniga välja töötama heade tavade kogumi, et vähendada võrgu kasutuselevõtukulusid ja hõlbustada väga suure läbilaskevõimega (sealhulgas kiudoptilise ja 5G-) taristu paigaldamist.

(5) 5G-mobiilsidevõrgud toovad mobiilikasutajatele väga suure läbilaskevõimega ühenduvuse. Neil võrkudel saab olema keskne roll selliste valdkondade rohe- ja digipöördes nagu transport, energeetika, tootmine, tervishoid, põllumajandus ja meedia. Eduka 5G-ühenduse jaoks terve hulga kasutusjuhtude puhul on vaja, et teenus toimiks katkematult väga suurel alal, muu hulgas piiriüleselt. Seega on tähtis, et liikmesriigid astuksid kohaseid samme kasutuselevõtu edendamiseks kõikjal oma territooriumil, sh maapiirkondades ja äärealadel, ja teeksid omavahel koostööd seoses 5G kasutuselevõtuga piiriäärsetel aladel.

([1]) Nõukogu järeldused Euroopa digituleviku kujundamise kohta, 9. juuni 2020, 8711/20. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8711-2020-INIT/et/pdf

(6) Käesoleva soovitusega hõlmatud meetmed raadiospektri suhtes võivad toetada ettevalmistusi komisjoni tulevaseks 5Gd ja 6Gd käsitlevaks ajakohastatud tegevuskavaks, millest teatati komisjoni teatises „Euroopa digituleviku kujundamine“ ([2]). Selles ajakohastatud kavas kavatsetakse kokku võtta tehtud edusammud, vaagida praegusi vajakajäämisi võrgu kasutuselevõtul ja seada uus siht tulevaseks 5G kasutuselevõtuks ELi tasandil, et tagada 5G-ühenduvuse potentsiaali täielik ärakasutamine ELi pikaajaliste majanduse digiüleminekut puudutavate eesmärkide saavutamise toetuseks.

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/61/EL ([3]) (edaspidi „lairibaühenduse kulude vähendamise direktiiv“) eesmärk on lihtsustada ja stimuleerida kiirete võrkude kasutuselevõttu. Oma aruandes lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi rakendamise kohta ([4]) juhtis komisjon tähelepanu mitmele selle tulemuslikkusega seotud probleemile, sealhulgas asjaolule, et liikmesriigid ei kasuta täielikult ära selle teatavaid valikulisi meetmeid. Vastusena peaks käesolev soovitus pakkuma välja meetmed, millega soodustada kestlike väga suure läbilaskevõimega elektroonilise side võrkude, sealhulgas 5G-võrkude kasutuselevõttu.

(8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/1972, ([5]) mille liikmesriigid peavad üle võtma ja mis on kohaldatav alates 21. detsembrist 2020, propageerib ühenduvust ning juurdepääsu väga suure läbilaskevõimega võrkudele kõigi liidu kodanike ja ettevõtete jaoks ja kasutuselevõttu nende poolt. Käesolev soovitus on kantud tahtest panustada selle eesmärgi saavutamisse ja keskendub seega väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtule.

(9) Liikmesriigid peaksid tegema koostööd omavahel ja komisjoniga, et töötada kiiresti välja meetmepakett, mis sisaldaks lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi rakendamise häid tavasid ja tugineks selle miinimumnõuetele, täiustades järgmisi valdkondi: i) lubade andmise menetluste lihtsustamine osana üldistest jõupingutustest avaliku halduse tõhususe ja läbipaistvuse suurendamiseks ning äritegevuse lihtsustamiseks; ii) läbipaistvuse suurendamine ja ühtse teabepunkti vahendite parandamine; iii) laiemad juurdepääsuõigused olemasolevale füüsilisele taristule, mis on avaliku sektori asutuste kontrolli all, ning iv) vaidluste lahendamise mehhanismi parandamine. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid kindlaks tegema meetmed, mis aitaksid vähendada elektroonilise side võrkude keskkonnamõju ja tagada nende kestlikkuse.

(10) Lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi artikli 7 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et pädevad asutused teevad otsused seoses lubadega kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõtu jaoks vajalikeks ehitustöödeks nelja kuu jooksul; seda tähtaega võib pikendada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel või selleks, et järgida muid tähtaegu või kohustusi, mis on menetluse nõuetekohaseks läbiviimiseks ette nähtud riikliku õigusega. Selleks et vältida tavade paljusust liidus, peaksid liikmesriigid seega püüdma hõlbustada nelja kuu pikkusest tähtajast kinnipidamist kõigi vajalike lubade andmisel või sellest keeldumisel, samuti tegema koos kindlaks heaks tavad, mis lubade andmise menetlust veelgi optimeerivad, nagu vaikiv nõusolek ja lihtsustatud loamenetlused.

(11) Teatavat liiki võrkude kasutuselevõtu puhul on mõned liikmesriigid kehtestanud lihtsustatud loamenetlused, mis on üks võimalus vähendada märkimisväärselt nii operaatorite kui ka riiklike ametiasutuste halduskoormust. Liikmesriigid peaksid kaaluma võimalust kasutada lubade andmisel lihtsustatud menetlust või erandeid loa nõudest, minnes kaugemale Euroopa elektroonilise side seadustiku artiklist 57, samuti määratleda võrkude kasutuselevõtu stsenaariumid, mille puhul neist kasu oleks (näiteks ajutine kasutuselevõtt, mis on vajalik, et tagada elektroonilise side teenuste katkematus, või olemasolevate võrkude pelk ajakohastamine, sealhulgas olemasolevate mobiilsete tugijaamade ajakohastamine 5G jaoks).

(12) Halduskoormuse vähendamiseks ja lubade andmise menetluse optimeerimiseks tuleks hõlbustada elektrooniliste menetluste kasutamist ja anda ühtsele teabepunktile praegusest olulisem roll. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid vaagima võimalusi teha ühtsest teabepunktist toimiv ühtne kontaktpunkt, mille kaudu esitada kõigil haldustasanditel elektroonilisi loataotlusi.

([2]) COM(2020) 67 final.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/61/EL kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta (ELT L 155, 23.5.2014, lk 1).

([4]) Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/61/EL (kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta) rakendamist (COM(2018)492, 27. juuni 2018).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT L 321, 17.12.2018, lk 36).

(13) Täiendava sammuna annaks märkimisväärset lisandväärtust integreeritud lähenemisviis lubade väljastamisele ühtse teabepunkti vastutusel. See võiks toimida täielikult kooskõlastatud menetlusena juhtudel, kui kaasatud on enam kui üks pädev asutus. Seega peaksid liikmesriigid kaaluma võimalust anda ühtsele teabepunktile aktiivne roll seoses eri pädevate asutuste lubade andmise menetluste koordineerimise ja järelevalvega ning asjakohase teabe nõuetekohase vahetamise tagamisega.

(14) Tarbetute viivituste vältimiseks tuleks samal ajal kasutusele võtta menetlused seoses lubade andmise ja Euroopa elektroonilise side seadustiku artikli 43 kohaste õigustega trasside rajamiseks, sealhulgas ühendusteede (näiteks maanteede ja raudteede) äärde. Liikmesriigid peaksid vaagima võimalusi anda trasside rajamise õigused võimalikult kiiresti ja igal juhul lubade andmise suhtes kehtiva kuni neljakuise tähtaja jooksul, viies kõnealuse menetluse sel moel vastavusse lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatuga.

(15) Kuna elektroonilise side võrkude kasutuselevõtu lubade arv suureneb ja need on eelkõige kohalikku laadi, võivad tasud ehitustööde lubade eest eri liikmesriikides ja ühe liikmesriigi sees suuresti erineda. Samuti võivad need moodustada märkimisväärse osa kasutuselevõtmise kuludest, eriti maapiirkondades ja äärealadel, kus kasutuselevõtmise kulud kasutaja kohta on kõige suuremad. Seega oleks äärmiselt kasulik, kui liikmesriigid vahetaksid teavet ja jõuaksid kokkuleppele seoses võimalustega hoida lubade andmise kulud tasemel, mis ei pidurdaks investeerimist, võttes arvesse asjaolu, et sageli on vaja mitut luba.

(16) Olemasoleva füüsilise taristu tõhusa kasutamise ja ehitustööde asjakohase koordineerimise tagamise eeltingimus on põhjaliku, täpse ja ajakohastatud teabe kättesaadavus. Sellega seoses on ühtsel teabepunktil väga tähtis roll. Olemasoleva taristu ja kavandatud ehitustööde läbipaistvuse suurendamine on oluline ettevalmistav samm, mis võimaldab anda juurdepääsu olemasolevale taristule ja ehitustöid paremini koordineerida, see omakorda aga toob täiendavat kasu keskkonnale ja üksikisikutele. Seega tuleks liikmesriike üles kutsuda kaaluma võimalust saata ühtsele teabepunktile kogu olemasolev ja eri allikatest pärinev teave füüsilise taristu kohta konkreetses piirkonnas ning olema abiks geoviidetega teabe esitamisel.

(17) Liikmesriike tuleks üles kutsuda kaaluma võimalusi parandada olemasoleva füüsilise taristu alast läbipaistvust, suurendades ühtse teabepunkti kaudu kättesaadava teabe kogust ja kvaliteeti. See hõlmab teavet, mida operaatorid esitavad taotluse alusel kahepoolselt vastavalt lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi artikli 4 lõigetele 2 ja 4 või mis puudutab avaliku sektori asutuste kontrolli all olevat füüsilist taristut.

(18) Lisaks lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi nõuetele juurdepääsu kohta olemasolevale füüsilisele taristule saab väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõttu veelgi hõlbustada sellega, et operaatorite jaoks tehakse võimalikuks saada juurdepääs avaliku sektori asutuste kontrolli all olevale asjaomasele füüsilisele taristule tingimustel, mis sarnanevad kõnealuse direktiivi artiklis 3 sätestatutega. Sellise füüsilise taristu hulka kuuluvad hooned, eriti katused, ja tänavainventar, nagu valgustuspostid, tänavasildid, valgusfoorid, reklaamtahvlid, bussi- ja trammipeatused ning metroojaamad.

(19) Lairibaühenduse kulude vähendamise direktiiviga on ette nähtud, et kui läbirääkimised juurdepääsu üle taristule nurjuvad, kasutatakse vaidluste lahendamise menetlusi. Liikmesriigid peaksid suurendama jõupingutusi, et teha üheskoos kindlaks head tavad seoses tulemuslike ja tõhusate mehhanismidega vaidluste lahendamiseks ning vaidluste lahendamise organite nõuetekohase toimimisega kõikjal liidus. Läbipaistvuse huvides peaks nende tavade hulka kuuluma vaidluste lahendamise organite otsuste õigeaegne avaldamine.

(20) Elektroonilise side sektori keskkonnajalajälg kasvab ja on väga oluline kaaluda kõiki võimalusi võtta meetmeid selle suundumuse vastu. Algatused, mille raames võetakse kasutusele näiteks vähendatud CO_2 jalajäljega võrgud, võivad kaasa aidata sektori kestlikkusele ning kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele. Liikmesriike kutsutakse üles tegema tihedas koostöös komisjoniga kindlaks sellised algatused ja neid propageerima – see võib hõlmata kiirmenetlusi lubade andmiseks või alandatud loa- ja juurdepääsutasusid võrkudele, mis vastavad teatavatele keskkonnakriteeriumidele.

(21) Selleks et vältida tarbetuid viivitusi spektrikasutuse lubamise andmise menetluste ja traadita sidevõrkude paigaldamise käigus, peaksid liikmesriigid vahetama omavahel häid tavasid seoses sellega, kuidas võtta arvesse keskkonnamõju hindamist, kui see on nõutav, ja ennekõike juhul, kui ametiasutused valmistavad ette raamistikku projektidele teostusloa andmiseks tulevikus, järgides samal ajal täielikult liidu õigusakte, eriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/42/EÜ ([6]) (keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiv), Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL ([7]) (keskkonnamõju hindamise direktiiv) ja nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ([8]) (elupaikade direktiiv). Keskkonnamõju hindamine tuleks teha etapis, milles mõju keskkonnale saab kindlaks teha ja hinnata.

(22) Euroopa elektroonilise side seadustikuga on kehtestatud liikmesriikidele ühine tähtpäev (2020. aasta lõpp), et lubada 3,4–3,8 GHz sagedusala ja vähemalt 1 GHz suuruse osa 24,25 –27,5 GHz teedrajavast sagedusalast kasutamist 5G jaoks. Lisaks sellele on Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2017/899 ([9]) kehtestatud liikmesriikidele 30. juuniks 2020 ühine tähtpäev, et lubada 700 MHz teedrajava sagedusala kasutamist 5G jaoks. Liikmesriigid peaksid tagama, et spektri haldamine soodustab kvaliteetset, piiriülese mõõtmega ühenduvust ettevõtete ja ühiskonna jaoks, samuti tööstuse digiteerimist, tuues seeläbi kasu nii majandusele kui ka ühiskonnale tervikuna, muu hulgas juurdepääsu, võrdsete võimaluste ja kaasavuse seisukohast. Selle eesmärgi saavutamist võiks hõlbustada seisukohtade ja heade tavade õigeaegne vahetamine enne Euroopa elektroonilise side seadustikuga ette nähtud vastastikuse hindamise protsessi ja selle raames.

(23) Selleks et tagada 5G-võrkude kiire ja turvaline kasutuselevõtt ja uuenduslike teenuste käibeleminek alates 2020. aastast vastavalt 5G tegevuskavaga ([10]) ettenähtule ning võttes arvesse küberturvalisust ja 5G-võrkusid käsitleva komisjoni soovituse kohast meetmepaketti, ([11]) peaksid liikmesriigid vältima või vähendama COVID-19 kriisist tulenevaid viivitusi 5G teedrajavate sagedusalade kasutamise lubamisel.

(24) Võttes arvesse turvalise ja vastupanuvõimelise 5G-taristu tähtsust taastumise ja majanduskasvu jaoks, peaksid spektrilubade andmise menetlused vajaduse korral toetama taristuinvesteeringuid, vähendades kooskõlas riigiabi eeskirjadega spektri kasutajate, eriti operaatorite rahalist koormust. COVID-19 kriisi tingimustes on see veelgi tähtsam. Sel eesmärgil tuleks liikmesriike üles kutsuda kehtestama spektrilubade andmise normid, mille eesmärk on kohaldada spektri hinnastamisel investeeringuid soodustavat metoodikat. Sellised tavad võivad vajaduse korral hõlmata stiimuleid pakkuda kvaliteetset traadita ühendust, et tagada laialdaselt kättesaadavad teenused, muu hulgas piiriüleselt.

(25) Selleks et vältida spektrivarude nappust, mis tingib spektrioksjonitel kõrgemad pakkumised, võivad head tavad hõlmata meetmeid vältida nii palju kui võimalik 5G teedrajavatesse sagedusaladesse kuuluva spektri reserveerimist avaliku julgeoleku ja riigikaitse eesmärkide jaoks või meetmeid, mille kohaselt ELi ühtlustatud raadiospektrit reserveeritakse raadiospektri erakasutajate elektroonilise side teenustele (nii seoses spektri koguse kui ka konkreetse sagedusala valikuga) ainult juhul, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud.

(26) 5G-võrkude jaoks on võrreldes eelmiste põlvkondade tehnoloogiaga vaja kasutusele võtta tunduvalt rohkem kõrgsagedusalade tugijaamu. Passiivse ja aktiivse taristu jagamine ning traadita taristu ühine paigaldamine võib vähendada tugijaamade kasutuselevõtmise kulusid (sealhulgas lisakulusid), eriti sagedusalade 3,4–3,8 GHz ja 24,25–27,5 GHz puhul, ja kiirendada nii selle käiku, toetada ulatuslikumat võrguga kaetust ning võimaldada raadiospektri tulemuslikumat ja tõhusamat kasutamist, mis toob kasu tarbijatele. Seega peaksid pädevad asutused seda soosima, eriti piirkondades, mille puhul majanduslik kasu on piiratud.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

([8]) Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta otsus (EL) 2017/899 470–790 MHz sagedusala kasutamise kohta liidus (ELT L 138, 25.5.2017, lk 131).

([10]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „5G Euroopa jaoks: tegevuskava“ (COM(2016) 588 final).

([11]) Komisjoni 26. märtsi 2019. aasta soovitus (EL) 2019/534 — 5G-võrkude küberturvalisus (ELT L 88, 29.3.2019, lk 42).

(27) Tiheda traadita 5G-võrgustiku kasutuselevõtul oleks samuti kasu paindlikust lubade andmise korrast, mis soodustab investeeringuid traadita võrkudesse ja tagab tõhusa spektrikasutuse. Kõrgsagedusalad üle 24 GHz (edaspidi „millimeeterlainealad“), nagu sagedusala 24,25–27,5 GHz, võimaldavad suuremahulist raadiospektrit, mille leviomadused on geograafiliselt piiratud. Ehkki üldiselt peaksid liikmesriigid kasutama nappide sagedusalade kasutusõiguste andmisel konkurentsipõhiseid valikumenetlusi, näiteks oksjoneid, võivad sellised menetlused teatavatel juhtudel vähendada tihedasse 5G-võrgustikku investeerimise potentsiaali, aga ka paindlikkust ja sellest tulenevalt spektrikasutuse tõhusust. Hea tavana võiks käsitada seda, kui harmoneeritud millimeeterlainealade jaoks antakse individuaalseid lube, kasutades kiirendatud haldusmenetlust, mis on avatud, objektiivne, proportsionaalne, mittediskrimineeriv ning järgib läbipaistvaid kriteeriume ja menetlusi.

(28) Selleks et vältida erinevaid lahendusi lubade andmisel raadiospektri kasutamiseks piiriüleste traadita teenuste osutamiseks, peaksid liikmesriigid raadiospektri eraldamist omavahel paremini kooskõlastama, soodustamaks sellist traadita ühenduvust, mis toetab liidu tööstuse ümberkujundamist ja digitaalset suveräänsust, tuginedes 5G-taristu paindlikele ja mitme teenuse valmidusega võimalustele. Spektri kooskõlastatud eraldamine on eriti oluline selleks, et rahuldada selliste uute kasutuste ühenduvusvajadusi, mis aitavad kaasa digiüleminekule maantee- ja raudteeliikluse ja -transpordi operatsioonide ning töötleva tööstuse vallas. Ennekõike on need tingimused seotud teenusekvaliteediga, mida väljendatakse suutvuse, läbilaskevõime, latentsusaja, töökindluse, võrguturbe ja vastupanuvõimena.

(29) Liikmesriigid peaksid sel eesmärgil andma oma panuse heade tavade kogumisse ja nendes kokku leppima, et luua tihedas koostöös komisjoniga ja raadiospektripoliitika töörühma toetusel olulisi uuenduslikke näiteid piiriülese mõõtmega tööstussektorites, nagu maantee- või raudteetransport (sealhulgas piiriülesed koridorid koostoimelise, ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse jaoks) ja nutikad tehased. Selliste tavade rakendamisel võiks ära kasutada ELi rahastatud katseprojektide ja katsete tulemusi vertikaalsetes sektorites, sealhulgas 5G-koridorides. Selliste tavade puhul tuleks esitada asjaomased ühised sagedusvahemikud ning spetsiaalsete (sektoripõhiste) traadita teenuste osutamiseks operaatoritele lubade andmise kord ja tingimused. Loa andmise ühiste menetluste raames võiks käsitleda operaatorite ja tööstussektori sidusrühmade individuaalseid lube, sealhulgast ühist spektrikasutust. Loa andmise ühiste tingimuste raames võiks käsitleda paigaldamist, teenusekvaliteeti, ühist spektrikasutust, traadita süsteemide kooseksisteerimist, liigse spektrivaru soetamist, küberturvalisust ning mobiilsideoperaatorite ja tööstussektori sidusrühmade vahel läbi räägitud kokkuleppeid, samuti meetmeid, et kaitsta lennutranspordi jaoks tähtsat sidet. Sellega seoses peaks raadiospektripoliitika töörühm aitama komisjonil kindlaks teha, kas Euroopa Postside- ja Telekommunikatsiooniadministratsioonide Konverentsile tuleb anda volitused töötada välja spektrikasutuse ühtlustatud tehnilised tingimused.

(30) Liikmesriigid peaksid kooskõlastama spektrilubade andmise menetlust ja ennekõike kasutama kooskõlas Euroopa elektroonilise side seadustiku artikliga 37 lubade andmise ühist menetlust, kui nad rakendavad heade tavade kogumit, mille liikmesriigid on välja töötanud koostöös komisjoniga. Selline menetlus võib hõlmata ühise spetsiaalse sagedusvahemiku eraldamist üldistel loa andmise tingimustel.

(31) Meetmepaketi rakendamiseks oleks kasu selgest menetlusest, asjakohasest järelevalvest, suuremast läbipaistvusest ja dialoogist nii liikmesriikide kui ka liidu tasandil.

(32) Liikmesriigid peaksid meetmepaketi väljatöötamisel tegutsema üheskoos ja tihedas koostöös komisjoniga. Vajaduse korral peaksid sellega olema tihedalt seotud raadiospektripoliitika töörühm, elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet ja riigi reguleerivad asutused, pädevate lairibaühenduse asutuste võrgustik, vaidluste lahendamise organid ja pädevad asutused, kes täidavad ühtse teabepunkti ülesandeid.

(33) Käesolev soovitus ei piira konkurentsiõiguse ja riigiabi eeskirjade kohaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. EESMÄRK JA MÕISTED

1) Käesolevas soovituses on esitatud suunised heade tavade (millele viidatakse edaspidi kui „meetmepaketile“) väljatöötamiseks, et toetada ühenduvust, mis aitab kaasa majanduse taastumisele COVID-19 kriisist, keskendudes kolmele valdkonnale, mille eesmärk on ennekõike:

   a) vähendada elektroonilise side võrkude ja eriti väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtu kulusid ja kiirendada selle käiku, lihtsustades ehitustööde lubade andmise menetlusi, suurendades läbipaistvust ja lairibaühenduse kulude vähendamise direktiiviga loodud ühtse(te) teabepunkti(de) suutelisust, laiendada juurdepääsu olemasolevale füüsilisele taristule, mis on avaliku sektori asutuste kontrolli all, ja teha kindlaks meetmed, mis aitaksid vähendada väga suure läbilaskevõimega võrkude keskkonnamõju;

   b) kui see on vajalik, anda investeeringuid toetavate spektrikasutuse algatuste, samuti õigeaegsete spektri eraldamise menetlustega 5G teedrajavate sagedusalade jaoks õigeaegne ja investeerimissõbralik juurepääs 5G-raadiospektrile;

   c) kehtestada spektri eraldamise suhtes rangem kooskõlastamismenetlus, mis hõlbustab muu hulgas uuenduslike 5G-teenuste piiriülest osutamist.

2) Käesoleva soovituse kohaldamisel kasutatakse lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivis ja Euroopa elektroonilise side seadustikus sätestatud mõisteid.

2. MEETMEPAKETI VÄLJATÖÖTAMISE KÄIK

3) Liikmesriigid peaksid tegutsema üheskoos ja tihedas koostöös komisjoniga, et töötada välja käesoleva soovituse 3. 4. ja 5. jaos käsitletud valdkondi puudutav meetmepakett. Kui see on asjakohane, tuleks kaasata:

   a) elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet, samuti riigi reguleerivad asutused, pädevate lairibaühenduse asutuste võrgustik ja pädevad asutused, kes täidavad ühtse teabepunkti ülesandeid seoses 3. jaos loetletud valdkondadega;

   b) raadiospektripoliitika töörühm ja pädevad riigi reguleerivad asutused seoses 4. ja 5. jaos loetletud valdkondadega.

4) 20. detsembriks 2020 peaksid liikmesriigid määratlema ning edastama üksteisele ja komisjonile head tavad, nagu on ette nähtud 3. ja 4. jaos.

5) 30. märtsiks 2021 peaksid liikmesriigid jõudma tihedas koostöös komisjoniga meetmepaketi suhtes kokkuleppele.

6) Liikmesriigid peaksid meetmepaketi rakendama kiirkorras ja tihedas koostöös teiste liikmesriikide, komisjoni ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

7) Selleks et tagada läbipaistvus ja hõlbustada heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel, tuleks meetmepakett ning kogu sellega seotud ja edastatud teave avalikustada veebisaidil Europa ja ühtsete teabepunktide kaudu.

3. LIIDU TASANDI TÕHUSTATUD KOORDINEERIMINE SEOSES VÄGA SUURE LÄBILASKEVÕIMEGA VÕRKUDE KASUTUSELEVÕTU KULUDE VÄHENDAMISE JA SELLE KIIRENDAMISEGA

Lubade andmise menetluste lihtsustamine

8) Liikmesriigid peaksid välja töötama head tavad lubade andmise menetluste täiendavaks optimeerimiseks ulatuses, mis läheb kaugemale lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi kohaldamisalast (mis on määratletud selle artiklis 1), ja neis tavades kokkuleppele jõudma ning hõlbustama kinnipidamist lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud tähtajast ja muudest tingimustest. Eriti peaksid liikmesriigid kaaluma viise, kuidas:

   a) hõlbustada kinnipidamist lubade andmise või sellest keeldumise suhtes kehtivast kuni 4 kuu pikkusest tähtajast. Et suurendada õiguskindlust ja aidata kaasa halduskoormuse vähendamisele, peaksid liikmesriigid kaaluma võimalust anda taotlusele vaikiv nõusolek juhul, kui nelja kuu pikkuse perioodi jooksul ei ole tehtud sõnaselget otsust;

b) lihtsustada ja optimeerida lubade andmise menetlusi, sealhulgas kehtestades kiirmenetlused lubade andmiseks ja/või võimaldada erandeid, kui see on asjakohane, ja määratleda võrkude kasutuselevõtu liigid, mille puhul neist võiks kasu olla;

c) anda operaatoritele õigus esitada ühtse teabepunkti kaudu elektroonilisi taotlusi kõigi lubade saamiseks, mis on nõutavad väga suure läbilaskevõimega võrkude elementide kasutuselevõtu jaoks vajalikeks ehitustöödeks;

d) teha ühtsest teabepunktist ühtne kontaktpunkt, mille kaudu esitada taotlusi selliste ehitustööde jaoks. Sel eesmärgil võidakse nõuda, et ühtne teabepunkt mängiks aktiivset rolli seoses lubade andmise menetluste koordineerimise ja järelevalvega kõigil haldustasanditel. Samuti võidakse nõuda kõnealuste taotlejaid ja pädevaid asutusi kaasavate menetluste kohta teabe vahetamise hõlbustamist, sealhulgas edastades pädeva(te) asutus(t)e tehtud otsuse taotlejale.

9) Liikmesriigid peaksid samuti kaaluma häid tavasid, et hõlbustada Euroopa elektroonilise side seadustiku artikliga 43 ette nähtud trasside rajamise õiguste andmist juhul, kui neid on vaja väga suure läbilaskevõimega võrkude elementide kasutuselevõtuks. Selliste heade tavadega tuleks tagada, et kui selliste võrguelementide kasutuselevõtuks on vaja nii ehitustöid kui ka trasside rajamise õigusi, annavad pädevad asutused vajalikud load või keelduvad nende andmisest sama tähtaja jooksul, kõige enam 4 kuud pärast taotluse esitamist.

10) Liikmesriigid peaksid häid tavasid vahetama ja nende suhtes kokku leppima, et tagada väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtuks vajalikeks ehitustöödeks antavate lubade eest võetavate tasude objektiivne põhjendatus, läbipaistvus, mittediskrimineerivus ja proportsionaalsus nende kavandatava eesmärgiga ning see, et need katavad ainult selliste lubade andmisega seotud halduskulud.

Läbipaistvuse parandamine ühtse teabepunkti kaudu

11) Liikmesriigid peaksid välja töötama asjakohased head tavad, et parandada füüsilise taristu alast läbipaistvust, nii et operaatorid saavad hõlpsamini juurde kogu olemasolevale teabele teatava piirkonna taristu kohta. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid kaaluma võimalust suurendada ühtse teabepunkti rolli ja laiendada tema ülesandeid, et hõlmata näiteks geoviidetega teave (kaardid ja digitaalsed mudelid) ja koondada eri allikatest pärinev teave (ennekõike teave, mille on esitanud riigi eri tasandite pädevad asutused, avaliku sektori asutused ja võrguoperaatorid).

12) Liikmesriike kutsutakse üles töötama välja head tavad selle tagamiseks, et kui direktiivi artikli 4 lõikes 1 osutatud teave on avaliku sektori asutuste käsutuses, tehakse see ühtse teabepunkti kaudu elektroonilises vormingus kättesaadavaks. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid kaaluma võimalust teha ühtse teabepunkti kaudu kättesaadavaks selline teave füüsilise taristu kohta, mis läheb kaugemale direktiivis määratletust, nagu taristu geoviidetega asukoht, selle digitaalne mudel ja liik ning milleks seda parasjagu kasutatakse, või siis selle kogu- ja kasutamata võimsus.

13) Selleks et veelgi suurendada ühtse teabepunkti kaudu kättesaadava teabe hulka ja liike, peaksid liikmesriigid kaaluma nõuet võrguoperaatoritele, et nad teeksid ühtse teabepunkti kaudu ja elektroonilises vormingus kättesaadavaks teabe oma olemasoleva füüsilise taristu kohta, mille nad on teinud konkreetse taotluse alusel kättesaadavaks teistele operaatoritele.

Olemasolevale füüsilisele taristule juurdepääsu õiguste laiendamine

14) Et suurendada selliste vahendite kogust ja liikide arvu, mis on operaatorite jaoks kättesaadavad väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtuks, peaksid liikmesriigid välja töötama head tavad, et anda operaatoritele võimalus saada juurdepääs avaliku sektori asutuste kontrolli all olevale füüsilisele taristule (sealhulgas hoonetele ja tänavainventarile), mis on suuteline majutama väga suure läbilaskevõimega võrkude elemente, seda tingimustel, mis sarnanevad lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi artiklis 3 sätestatutega.

Vaidluste lahendamise mehhanism

15) Liikmesriigid peaksid välja töötama head tavad, et parandada vaidluste lahendamise mehhanismi tõhusust ja tulemuslikkust seoses vaidlustega, mis on seotud juurdepääsuga füüsilisele taristule, ja vaidluste lahendamise organite toimimist, et lahendada asjaomased küsimused võimalikult lühikese aja jooksul ning anda pooltele suuniseid asjakohaste tingimuste ja tasude suhtes, muu hulgas avaldades õigeaegselt nende otsused.

Võrkude keskkonnajalajälje vähendamine

16) Liikmesriike kutsutakse üles töötama välja head tavad, et soodustada selliste elektroonilise side võrkude kasutuselevõttu, mille keskkonnajalajälg oleks väiksem, eriti mis puudutab energiatarbimist ja sellega seotud kasvuhoonegaaside heidet, sealhulgas:

a) kriteeriumid tulevaste võrkude keskkonnasäästlikkuse hindamiseks;

b) stiimulid operaatoritele keskkonnasäästlike võrkude kasutuselevõtuks.

Keskkonnamõju hindamine

17) Kui liidu õigusaktide, eriti direktiivi 2001/42/EÜ (keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiv), direktiivi 2011/92/EL (keskkonnamõju hindamise direktiiv) ja direktiivi 92/43/EMÜ (elupaikade direktiiv) kohaselt tuleb teha mõjuhinnang ja eriti juhul, kui ametiasutused valmistavad ette raamistikku projektidele teostusloa andmiseks tulevikus, peaksid liikmesriigid vahetama omavahel häid tavasid selle kohta, kuidas hinnata keskkonnamõju ja võtta arvesse hindamistulemusi etapis, kus keskkonnamõju saab kindlaks teha ja seda hinnata, nagu siis, kui operaatorid esitavad selliste projektide üldkava, millega kaasneb võrkude konkreetne paigaldamine või kasutuselevõtt.

4. RIIKLIKU TASANDI MEETMED, ET TAGADA ÕIGEAEGNE JA INVESTEERIMISSÕBRALIK JUURDEPÄÄS 5G-RAADIOSPEKTRILE

Spektrilubade andmise menetluste ajakava

18) Ilma et see piiraks liidu õiguse kohast vääramatu jõu hindamist, peaksid liikmesriigid tagama, et igasugune raadiospektri kasutuslubade menetluste edasilükkamine, mis tuleneb COVID-19 kriisist, on minimaalne ja kestab ainult seni, kuni see on vajalik COVID-19 leviku tõkestamiseks või piiramiseks. Liikmesriigid peaksid sellele vastavalt uuendama kõiki asjaomaseid riiklikke spektri tegevuskavasid.

19) Heade tavade vahetamise eesmärgil peaksid liikmesriigid Euroopa elektroonilise side seadustiku artikli 35 alusel taotlema vastastikust hindamist, et vaadata eelnevalt läbi eelnõud meetmete kohta, millega antakse õigus kasutada spektrit sagedusalades 700 MHz, 3,4–3,8 GHz ja 24,25 –27,5 GHz.

Investeeringute tegemise stiimulid

20) Et anda ülevaade stiimulitest raadiospektri kasutajatele investeerida olulisel määral 5G-võrkude paigaldamisse, peaksid liikmesriigid teavitama komisjoni (eriti raadiospektripoliitika töörühma kaudu) konkreetsetest meetmetest, mida nad peavad headeks tavadeks, sealhulgas meetmetest, mis on riiklikul tasandil rakendatud või mille rakendamist kavandatakse seoses raadiospektri kasutamise lubade andmisega sagedusalades 700 MHz, 3,4–3,8 GHz ja 24,25 – 27,5 GHz.

Ennekõike peaksid liikmesriigid teatama kõigist asjakohastest meetmetest, mille eesmärk on:

a) propageerida kohaseid baashindu, mis kajastavad miinimumtasusid raadiospektri kasutusõiguste eest;

b) vältida spektrivarude nappust, tagades liidu tasandil ühtlustatud raadiospektri täies ulatuses eraldamise;

c) näha mittediskrimineerival viisil ette võimalus maksta tasusid raadiospektri kasutusõiguste eest osamaksete kaupa kõnealuste õiguste kehtimise perioodil;

d) kasutada sagedusala 24,25–27,5 GHz puhul individuaalsete lubade korda, millega edendatakse selle õigeaegset kasutamist, ennekõike korda, mis tugineb halduslike kiirmenetluste kasutamisele geograafiliselt piiratud kasutusõiguste puhul;

e) ühendada rahalised stiimulid kohustuste või ametlikus vormis lubadustega kiirendada kvaliteetse traadita ühenduse kättesaadavaks tegemist või seda laiendada;

f) näha kooskõlas konkurentsiõigusega ette võimalus jagada passiivset ja aktiivset taristut, samuti võtta ühiselt kasutusele taristu, mis tugineb raadiospektri kasutamisele.

5. LIIDU TASANDI TÕHUSTATUD KOORDINEERIMINE SEOSES SPEKTRI ERALDAMISEGA PIIRIÜLESEKS KASUTAMISEKS

21) Selleks et edendada ühtseid tavasid raadiospektri kasutusõiguste andmisel operaatoritele järgmise põlvkonna (sealhulgas 5G-) traadita taristu kasutuselevõtuks piiriülese tööstusliku kasutuse eesmärgil, peaksid liikmesriigid osana meetmepaketist välja töötama selle valdkonna head tavad ja nende suhtes kokku leppima, muu hulgas seoses järgmisega:

a) piiriülese mõõtmega kasutusjuhtumite kindlakstegemine (ennekõike maanteetranspordi, raudteetranspordi ja töötleva tööstuse puhul) kooskõlas liidu prioriteetidega ([12]) 5G kasutuselevõtu vallas;

b) iga kindlakstehtud kasutusjuhu puhul ühise spetsiaalse sagedusvahemiku määratlemine koos asjakohase ühise loakorraga, samuti selliste lubade juurde kuuluvate tingimustega, mis on vajalikud teenuse jätkumise tagamiseks piiriüleselt ja mis hõlmavad muu hulgas teenusekvaliteeti ja võrguturvet.

22) Liikmesriike kutsutakse üles kasutama punktis 21 osutatud meetmepaketi häid tavasid asjaomaste kasutajate suhtes oma territooriumil, eriti eesmärgil määrata 30. märtsiks 2022 üheskoos kindlaks Euroopa elektroonilise side seadustiku artikli 37 kohase lubade andmise ühise menetluse ühised aspektid ja see menetlus läbi viia.

6. ARUANDLUS

23) 30. aprilliks 2021 peaksid kõik liikmesriigid esitama komisjonile tegevuskava meetmepaketi rakendamiseks.

24) 30. aprilliks 2022 peaksid kõik liikmesriigid esitama aruande meetmepaketi rakendamise kohta.

Brüssel, 18. september 2020

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Thierry BRETON

([12]) Vt eelkõige komisjoni teatised COM (2016)587 ja COM(2020)67.